

ปัจจัยเสี่ยงการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในระหว่างวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

Risk factors for sexually transmitted infections among adolescents and young adults

วิชัย พิบุลย์ ชนธรณ์ อินตะเสนา รดา เตชะกุลวิโรจน์
ชนกฤต บัวสระระ ภัฏญานัฐกานต์ กรมเมือง
ศูนย์แพทยศาสตร์ศึกษาชั้นคลินิก มหาวิทยาลัยพะเยา
พรรยา สุริยะไชย
โรงพยาบาลพะเยา
วิระพล จันทร์ดียิ่ง
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
ทักษิภา ชัชรรัตน์
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา

คำสำคัญ : ปัจจัยเสี่ยง โรคเชื้อทางเพศสัมพันธ์
วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์เป็นศึกษาย้อนหลังในกลุ่มผู้ป่วยวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 12 ถึง 24 ปี) ผู้มายังคลินิกทันตกรรม (การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์) ระหว่างปีพ.ศ. 2554 ถึง 2558 แบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มวินิจฉัยเป็นการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และกลุ่มไม่วินิจฉัยเป็นการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ กลุ่มละ 325 ราย ผลการศึกษา พบว่า สามปัจจัยเสี่ยงได้แก่ ไม่ใช้ถุงยางอนามัย คู่่นอนหลายคน และประวัติดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์สูง OR (95% CI) เท่ากับ 3.203 (1.490-7.467), 2.512 (1.783-3.543), และ 2.039 (1.433-2.908) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ขณะที่เพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนักเกี่ยวข้องกับการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ OR (95% CI) เท่ากับ 2.979 (1.187-2.159) ค่า $p = 0.010$

Abstract

The study is aimed to determine the risk factor for sexually transmitted infection (STI). The retrospective case-control study was conducted among 737 adolescents or young adults (age of 12 to 24), attending the Tantanwan (STI) clinic of Phayao hospital, during 2011 to 2015. The subjects were divided into two groups: STI and non-STI diagnosed group, each of 325 cases. The three risk factors of no condom use, multiple partners, and history of alcohol drinking were highly statistically associated with STI: OR (95% CI) of 3.203 (1.490-7.467), 2.512 (1.783-3.543), and 2.039 (1.433-2.908), with all $p < 0.001$. While, vaginal and anal sex was statistically associated with STI; OR (95% CI) of 2.979 (1.187-2.159), with $p = 0.010$.

Keywords : Risk factors, sexually transmitted infections, adolescents

บทนำ

การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (Sexually transmitted infection – STI) มีมากกว่า 30 โรค ประกอบด้วย แบคทีเรีย ไวรัส และปรสิต ปีพ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีผู้ป่วยติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (ซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อน ฝีมะม่วง เริ่มอวัยวะเพศ หูดอวัยวะเพศและทวารหนัก พยาธิช่องคลอด โลม หูดข้าวสุก) จำนวน 48,174 คน หรืออุบัติการณ์ 74.92 ต่อประชากร 100,000 คน และพบสูงสุดในกลุ่มอายุ 15 ถึง 24 ปี (Bureau of Epidemiology, 2012) ขณะที่ข้อมูลของสถานพยาบาล ปีงบประมาณ 2555 โรงพยาบาลพะเยามีผู้ป่วยติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ใหม่ 74 คน และเพิ่มเป็น 115 คนในปีงบประมาณ 2558 (Zhao, Luo , Tucker , Wong , 2015) นานาปัจจัยเป็นเหตุเกี่ยวเนื่องการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ประกอบด้วย คู่นอนหลายคน (Qiaoqin, et al, 2009) เพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยกว่า 20 ปี (Ono-Kihara , et al, 2009, Jennings, et al, 2014) ไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง (Celentano, et al, 2008) บริโภคสารเสพติดแอลกอฮอล์ (Yan, Chiu, Stoesen, and Wang, 2007, Jennesset al,2011) ร่วมเพศทางช่องคลอดและทวารหนัก (Marcus, et al, 2015, Zou, et al. 2014) และส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นกลุ่มชายรักร่วมเพศ (Yang, et al. 2005)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในระหว่างวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นศึกษาย้อนหลังแบบกลุ่มควบคุมของกลุ่มผู้ป่วยวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 12 ถึง 24 ปี ผู้มาয়งคลินิกทานตะวัน (การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์) ระหว่างปีพ.ศ. 2554 ถึง 2558 แบ่งเป็น

สองกลุ่ม กลุ่มวินิจฉัยเป็นการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และกลุ่มไม่วินิจฉัยเป็นการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

รวบรวมข้อมูลบันทึกทางการแพทย์ ประกอบด้วย ข้อมูลประชากร ส่วนปัจจัยเสี่ยง ประกอบด้วย คู่นอนหลายคนเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยกว่า 20 ปี ไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง บริโภคสารเสพติดแอลกอฮอล์ ร่วมเพศทางช่องคลอด และทวารหนัก

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มวิเคราะห์ด้วย Chi-square test วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงด้วย Odds Ratio และ 95% confidence interval โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบโลจิสติก(logistic regression)

ผลการวิจัย

ผู้ป่วยรับบริการรวมทั้งสิ้น 780 คนคัดผู้ป่วยตั้งครรรจ์ออกจากการศึกษา 43 คน เหลือผู้ป่วยคุณสมบัติเหมาะสม 737 คน ในจำนวนนี้เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 325 คนและกลุ่มไม่เป็น 412 คน (สุ่มเหลือ 325 คน) รวมยอด 650 คน

ลักษณะประชากรของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 435 ราย (ร้อยละ66.92) อายุเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) เท่ากับ 19.18 (SD = 2.40) ปี อาชีพนักเรียนนักศึกษา 496 ราย (ร้อยละ76.31) เป็นโสด 624 ราย (ร้อยละ76.31) และสัญชาติไทย 646 ราย (ร้อยละ99.38)

การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย การมีเพศสัมพันธ์ทั้งทางทวารหนักและทางช่องคลอด การมีคู่นอนมากกว่า 2 คน และการมีประวัติการดื่มเหล้า มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงดังตารางที่ 1 ส่วนความเสี่ยงสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงแสดงดังตาราง 2

ตาราง 1 ปัจจัยเสี่ยงการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

รายการ	ติดเชื้อ (n=325) จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ติดเชื้อ (n=325) จำนวน (ร้อยละ)	p-value
คู่นอน 2 คนหรือมากกว่า	240 (73.58)	172 (52.92)	0.000**
เพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยกว่า 20 ปี	307 (94.41)	309 (95.08)	0.725
ไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง	315 (96.22)	295(90.77)	0.001*
บริโภคสารเสพติด	7 (2.15)	7 (2.15)	1.000
บริโภคแอลกอฮอล์	248 (76.31)	199 (61.23)	0.000**
เพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนัก	20 (6.15)	7 (2.15)	0.010*

* นัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$, ** นัยสำคัญทางสถิติสูง $p < 0.001$

ตาราง 2 ความเสี่ยงสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

ปัจจัยหรือพฤติกรรมเสี่ยง	Odds ratio	95% CI of Odds ratio	p-value
คู่นอน 2 คนหรือมากกว่า	0.775	1.108-5.049	0.026*
ไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง	0.861	0.971-5.986	0.058
บริโภคแอลกอฮอล์	0.584	1.261-2.549	0.001*
เพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนัก	0.775	1.548-3.047	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$, ** นัยสำคัญทางสถิติสูง $p < 0.001$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) $P < (0.05$ ประกอบด้วย การมีคู่นอน 2 คนหรือมากกว่า (Qiaoqin, et al, 2009, Ono-Kihara , et al, 2009) การมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดและทวารหนัก (Marcus, et al, 2015) การไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้ง (Zou, et al. 2014, Centers for Disease Control and Prevention, 2008, Li , Li , Stanton, 2010) และการบริโภคแอลกอฮอล์ (Zhang , Jiang , Miu, 2003, Centers for Disease Control and Prevention, 2015) เพราะปัจจัยเหล่านี้ต่างมีความเกี่ยวเนื่องกัน การบริโภคแอลกอฮอล์อาจจะเป็นปัจจัยทางอ้อมเนื่องจากการบริโภคแอลกอฮอล์ทำให้เกิดระดับการรับรู้ลดลงและส่งผลให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์มากกว่า 2 คน และการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักและช่องคลอด (Yang, et al. 2005)

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายพบว่า การไม่ใช่ถุงยางอนามัยหรือใช้บางครั้งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในสมการพยากรณ์ อาจเนื่องมาจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง จึงทำให้มีข้อจำกัดด้านขนาดประชากร ระยะเวลาการศึกษา และความแตกต่างทางคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และกลุ่มที่ไม่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ เพศและอาชีพ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการวิเคราะห์หาปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในการศึกษานี้ได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมปัจจัยแทรกซ้อนเหล่านี้

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณ พญ. กนกกรส โค้วจริยะพันธ์ ผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำถามวิจัย การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดเตรียมต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ประจำคลินิกทันตวันโรงพยาบาลพะเยา ผู้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล การเข้าถึงแฟ้มข้อมูลทางการแพทย์ และสถานที่สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- Alice F. Yan, Yu-Wen Chiu, Carolyn A. Stoesen, and Min Qi Wang.(2007). STD-/HIV-Related Sexual Risk Behaviors and Substance Use among U.S. Rural Adolescents. *JOURNAL OF THE NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION*.99(12):1386-1394
- Bureau of Epidemiology.(2012).*Annual Epidemiological Surveillance Report 2012*.Nonthaburi: Ministry of Public Health, Thailand.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2008). Trends in HIV/AIDS diagnoses among men who have sex with men — 33 States, 2000– 2006. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*, 57:681–86.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2015).*Sexually Transmitted Disease Surveillance 2014*. Atlanta: Department of Health and Human Services, U.S.
- David D. Celentano, BangornSirojrn, Catherine G. Sutcliffe, et al.(2008). Sexually Transmitted Infections and Sexual and Substance Use Correlates Among Young Adults in Chiang Mai,Thailand. *Sexually Transmitted Diseases*, 35(4):400 – 405.
- HuachunZou, Garrett Prestage, Christopher K. Fairley, Andrew E. Grulich, Suzanne M. Garland, Jane S.(2014). Hocking et al. Sexual behaviors and risk for sexually transmitted infections among teenage men who have sex with men. *Journal of Adolescent Health*.Jan, 55:247-53.
- Jacky M. Jennings, Devon J. Hensel, Amanda E. Tanner, Meredith L. Reilly and Jonathan M. Ellen.(2014). Are social organizational factors independently associated with a current bacterial sexually transmitted infection among urban adolescents and young adults?. *Social Science & Medicine* Jul; 118:52-60.

เอกสารอ้างอิง

- Li Q, Li X, Stanton B. (2010).Alcohol use and sexual risk behaviors and outcomes in China: a literature review. *AIDS and behavior*, 14(6):1227–36. doi: 10.1007/s10461-009-9648-5
- Ma Q, Ono-Kihara M, Cong L, et al. (2009).Early initiation of sexual activity: a risk factor for sexually transmitted diseases, HIV infection, and unwanted pregnancy among university students in China. *BMC Public Health*, 9:111. Doi: 10.1186/1471-2458-9-111.
- Qiaoqin Ma, Masako Ono-Kihara, Liming Cong, et al. (2009). Early initiation of sexual activity: a risk factor for sexually transmitted diseases, HIV infection, and unwanted pregnancy among university students in China. *BMC Public Health*, 9(111).
- Samuel M. Jenness, Elizabeth M. Begier, Alan Neaigus, Christopher S. Murrill, Travis Wendel and Holly Hagan.(2011). Unprotected anal intercourse and sexually transmitted diseases in high-risk heterosexual women. *American Journal of Public Health* Apr; 101(4):745-50.
- Tantavan clinic.(2015).*Health Statistics*.Phayao: Social Medicine, Phayao Hospital.
- Ulrich Marcus, Jasmin Ort, Marc Grenz, Kai Eckstein, Karin Wirtz and Andreas Wille.(2015). Risk factors for HIV and STI diagnosis in a community-based HIV/STI testing and counseling site for men having sex with men (MSM) in a large German city in 2011–2012. *BMC Infectious Diseases* Jan; 15:1-8.
- Yang H, Li X, Stanton B, Liu H, Liu Q, Wang N, et al. (2005).Heterosexual transmission of HIV In China: A systematic review of behavioral studies in the past two decades. *Sex Transm Dis* May; 32(5): 270–80.
- Zhang HP, Jiang Y, Miu Y.(2003). Risk factors and intervention effect of trichomonal vaginitis. *Journal of Ningxia Medical College*, 25(6):417–9.
- Zhao Y, Luo T, Tucker JD, Wong WC. (2015). Risk Factors of HIV and Other Sexually Transmitted Infections in China: A Systematic Review of Reviews. *PLoS One*, Oct 15;10(10).